

Състояние и перспективи пред обучението по специалност „Европеистика” в Правно-историческия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски” – Благоевград

Доц. д-р Габриела Белова
Гл. ас. д-р Николай Марин

Все по-често проблемите на учебния процес и цялостната организация на специалност „Европеистика” влизат в полезрението на академичната общност. Ето защо настоящият дискуссионен форум, организиран от Русенския университет „Ангел Кънчев”, който е едно от висшите учебни заведения в България с утвърдени традиции в обучението по специалност „Европеистика” е с изключителна значимост. Натрупаният опит и добри практики от колегите от различни университети, извършващи обучение по „Европеистика”, увеличават възможностите за провеждане на ползотворна научна дискусия, която би допринесла да се очертаят някои нови и ефективни предложения за усъвършенстване на учебния процес на тази специалност в България.

Специалност „Европеистика” е едно от най-новите и бързо развиващите се научни направления в Правно-историческия факултет на Югозападния университет „Неофит Рилски” - гр. Благоевград. Началото на обучението по Европеистика бе поставено през 2007 г. Оттогава се осъществява учебен процес за придобиване на бакалавърска степен, а през академичната 2009/2010 г. година предстои стартиране на магистърска програма. Наличието на подчертан интерес към магистърската програма от страна на студентите както от професионалното направление „Политически науки”, така и от завършили други специалности като история, лингвистика, икономика, туризъм, педагогика с чужд език и желанието на придобиване на висококвалифицирана подготовка по проблемите на Европейския съюз, нарежда „Европеистика” като една от най-предпочитаните и актуални специалности.

При получаването на образователно-квалификационната степен „бакалавър” учебните дисциплини, включени в учебния план на специалност „Европеистика”, позволяват по-широко профилиране. За постигане на тази цел обучението се изгражда върху основата на придобиване на познания от четири различни научни области: политически науки, право, история, икономика, както и засилено изучаване на чужд език. Учебното съдържание на специалността „Европеистика” е насочено към получаване на задълбочени знания, свързани с историята и теорията на международните отношения, историята на европейската идея и европейската интеграция, политическата система на Европейския съюз, институциите и начина на вземане на решения в европейското обединение, общите политики на ЕС. Изучават се изключително важни юридически дисциплини като „Право на Европейския съюз”, „Международно публично право”, „Международни организации в Европа”. Обърнато е внимание на теорията и практиката на международните преговори, както и сключването и изпълнението на международни договори в политическата и икономическата сфера. В процеса на обучението студентите се запознават с външнополитическите процеси в международен план чрез изучаване на политическата история на европейските и на други държави, придобиват умения за външнополитически анализ на конкретни събития и международни спорове, усвояват методи, средства и техники за осъществяване на ефективно външнополитическо прогнозиране. Включването в учебния план на подобни дисциплини обогатява подготовката на специалистите по европеистика със

специализирани международноправни, политологически, исторически, икономически и езикови знания и умения, което от своя страна разширява кръга на областите, където завършилите биха могли да се реализират като високо подготвени и компетентни специалисти.

На следващо място е поставен акцент върху изучаването на допълнителни икономически дисциплини, които имат отношение към подготовката на управленски кадри или експерти в държавни и общински администрации (напр. по усвояване и управление на програми и структурни фондове, финансирани от Европейския съюз). Това е израз на общия стремеж обучението във факултета да се извършва по актуализирани и перспективни учебни планове. Интердисциплинарният характер на специалността дава възможност на завършилите да се реализират в различни области на общественния живот - в български държавни и международни институции, неправителствени организации, стопански структури, медии и др.

В процеса на обучение е предвидена учебна практика в Министерство на външните работи или други държавни институции. Образователно-квалификационната степен "бакалавър" на специалност "Европеистика" се придобива след полагане на държавен изпит по специалността и държавен изпит по изучавания чужд език. Общият срок за придобиване на образователно-квалификационна степен "бакалавър" по специалност "Европеистика" в ЮЗУ "Н. Рилски" е 4 години (8 семестъра).

По време на своето следване студентите в ЮЗУ "Н. Рилски" могат да изучават "Европеистика" като втора специалност, ако отговарят на условията, определени с решение на Академичния съвет.

Завършилите образователно-квалификационна степен "бакалавър" по "Европеистика" придобиват знания и практически умения, необходими за пълноценно професионално развитие в глобализиращия се свят, а именно:

- за основните тенденции на глобализация и регионалистика;
- за основните закономерности и тенденции в развитието на международната система в преход;
- знания и умения в прилагането на регионалните политики и стратегии на Европейския съюз;
- знания и умения в областта на културната антропология, в духа на европейските стандарти за реализация на експерти по въпросите на европейската интеграция и културно-историческото наследство;
- формиране на способности и нагласи за екипна работа в различни национални и международни институции и неправителствени организации;
- възможност за задълбочаване и профилиране на знанията в втория цикъл (магистърска степен) на висшето образование.

Завършилите специалност "Европеистика" могат да работят във всички звена и институции по проблемите на европейските въпроси, международните отношения и външната политика на страната, както в държавния, така и в частния сектор. Могат да се реализират като:

- специалисти в отделите по европейски въпроси и международна дейност на държавни учреждения;
- външнополитически експерти и съветници в централните държавни органи;
- служители в Министерството на външните работи и неговите структури в чужбина - посолства, консулства, културни служби и др.;
- специалисти в отделите по европейски въпроси и международна дейност на държавни учреждения;
- референти и анализатори в българските ведомства за сигурност и отбрана (по линия на МВР и МО);- изследователи в научни институти и преподаватели във висши учебни заведения;

- външнополитически коментатори и експерти в международните отдели на масмедиите;

- специалисти в отделите за международна дейност на неправителствени, нестопански публични организации, търговски камари, митници, импортно-експортни дружества, както и в представителства на транснационални корпорации, чужди фирми със смесено участие.

От така представените възможности за професионална реализация е очевидно, че завършилите специалност "Европеистика" имат големи шансове за започване на престижна кариера както в България, така и в чужбина. В момента по специалността в Правно-историческия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски” - гр. Благоевград се обучават около 50 студенти (I-ви и II-ри курс), а определеният прием (държавна поръчка) за следващата учебна година е 30 души. Тези данни отразяват сравнително доброто развитие на специалността през първите две години след създаването ѝ. Очаква се магистърската програма да стартира, като успее да привлече интереса на около 25 студенти. В перспектива би могло да се помисли за укрепване на магистърската програма по "Европеистика" чрез възможностите, които съществуват за осъществяване на общи магистърски програми в рамките на "Еразмус Мундус", като по този начин би могъл да бъде споделен ценен опит, придобит от университети в други държави членки на ЕС.

Обнадеждаващ е фактът, че като цяло са изведени приоритети за повишаване на подготовката на обучаващите се по въпроси от европейската проблематика. Основната задача е изграждането на експерти, които да не отстъпват на своите колеги в Европейския съюз и по този начин да защитават българските интереси в рамките на Съюза. Именно с помощта на подобни мерки би се преодолела сегашната липса от кадрови и експертен потенциал по проблемите на ЕС и страната ни би извоювала по-достойно място на уважаван и ценен партньор сред другите членове на ЕС.

За контакти:

Доц. д-р Габриела Белова, Гл. ас. д-р Николай Марин, ЮЗУ „ Неофит Рилски” – Благоевград